

FEUILLETON

HET AMBT VAN TANDMEESTER TE AMSTERDAM, RUIM EEN EEUW GELEDEN.

Gelijk ik in mijn artikeltje over „Mondhygiëne en Tandheelkunde voor een eeuw terug” schreef, (zie Octoberafl. 1933 van dit orgaan), was de tandmeester naast de heelmeeester of chirurgijn, steensnijder, breuk- en oogmeester en hoofdmeester vooral sedert 1818 de officieele vertegenwoordiger der tandheelkundige wetenschap — als deze term niet te modern klinkt! —, in elk geval beoefenaar van de practische tandheelkunde dier dagen en naar het Amsterdamsche patois van dien tijd de . . tandenpeuteraar! Toen in 1818 het eerste examen voor de tandmeesters werd ingesteld en zij voortaan hun bevoegdheid ontleenden op grond van een aan hen uitgereikt getuigschrift van bekwaamheid, af te geven door een Provinciale Kommissie van Geneeskundig Toezigt, steeg met dit officieele diploma hun decorum, werden zij meegeteld onder de afzonderlijke „beoefenaren der geneeskundige vakken”, onder wie de arts en doctor medicinae om den voorrang dongen, terwijl de heelmeeesters, steensnijders, breuk- en oogmeesters volgden, de tandmeesters aan de hoofd- en vroedmeesters voorafgingen.

Toch oordeelde de officieele medische wetenschap in het begin der vorige eeuw nog niet gunstig over de functie van den tandmeester, eerder minachtend en kleinerend. Een duidelijk bewijs daarvan vindt men in de thans zeer zeldzaam geworden „Proeve eener Geneeskundige Plaatsbeschrijving (topographie) der stad Amsterdam door *C. J. Nieuwenhuys*, Med. et Chir. Doctor”, met medewerking van nog meerdere Amsterdamsche medici in 4 deelen bewerkt en uitgegeven door *Joh. v. d. Hey* te Amsterdam (1816—1820). In dit werk vindt men (dl. I, § 236) het volgende van de Tandmeesters beschreven.

„Tandmeesters worden alhier (te Amsterdam) na een *oppervlakkig onderzoek* der kunde in dit vak alleen, *zonder dat zij heelmeesters zijn*, toegelaten; derzelyer kennis bepaalt zich derhalve meestal slechts *in eene handigheid*. Te wenschen ware het echter, dat ook deze belangrijke tak der heekunde niet van het geheel afgescheiden wierde; daardoor zoude men veel kwakzalverijen, die door de meeste tandmeesters gepleegd worden, kunnen voorkomen, en tevens vele, bij het tanden en kiezen trekken voorkomende ongelukken vermijden, of ten minste dadelijk herstellen, welke thans, door de onkunde der kiestrekkers, verzuimd of verkeerdelyk begaan worden.”

Het behoeft dan ook geen verwondering te wekken, dat deze tandendokters gelijk gesteld werden met de hoofdmeesters, die der verwaarloosde jeugd op een meestal hardhandige manier het z.g. kwaadzeer (*tinea capitis*) mochten uittrekken, „waartoe zich gewoonlijk Joden aanbieden, hebbende noch heel- noch geneeskundige kennis, en moeten blootelyk proeven van handigheid in het trekken en blijken van onderscheiding van het kwaadzeer gegeven hebben, om tot dezen post te geraken” (ook een uiting van anti-semietisme van den schrijver). Vergelykt men daarmee de eischen tot toelating van breuk- en steensnijders, alsmede de oogmeesters, die tevens het certificaat van heelmeester moesten hebben, en een bijzonder examen voor hun vak of beroep hadden af te leggen, dan kwamen de tandmeesters van ruim een eeuw geleden inderdaad achteraan!

A. HALLEMA.

Ter illustratie geven wij nog onderstaande advertentie van den zich zelf aanbevelenden tandmeester tevens tandtechnicus, uit het jaar 1834, dus thans juist een eeuw oud.

J. Cohenij, Tandmeester van Z.K.H. Prins *Frederik der Nederlanden*, heeft de eer het geëerde Publiek te verwittigen, dat hij alhier ter Stede is gearriveerd en hier vertoeven zal tot den *tienden* Maart. Hij maakt alle soorten van *Machinale- of Mechanique-Werken*, ten dienste van den Mond, vertrouwend hij de natuur zoodanig na te bootsen, dat het onmogelyk zal zijn de valsche Tandten van de echte te onderscheiden. Men zal zich kunnen voorzien van al wat tot het conserveren van Mond en Tandten benoodigd is. Gelogeerd in het *Hôtel Lion d'Or*; dagelijks te bespreken van 's morgens 10 tot 's namiddags 4 ure. (Breda, 28 Februari 1834; B. C.).

In den omtrek van dezelfde stad, in het dorp Alphen, werd toen juist een *heel- en vroedmeester* gevraagd „tegen eene jaarwedde van tweehonderd guldens”, „onder overlegging van de noodige bewijzen van bekwaamheid en goed gedrag aan den Burgemeester dier plattelands-gemeente. Onze tandmeester was daarbij vergeleken dus nog een heer!

A. H.